

Kwaliteit en professionalisering agrarisch natuurbeheer

Waarom, voor wie, hoe?

December 2012, Dick Melman

ALTERRA
WAGENINGENUR

Boerenland, maatschappelijk erfgoed

- Basis: verbondenheid met agrarisch gebied
- Van bemoeizucht naar mogelijk maken
- Van vanzelfsprekend (eenzijdig) naar
Vanzelfsprekend (veelzijdig)
- Gedeelde verantwoordelijkheid
- Organisatie die dit mogelijk maakt: anv's,
gebiedscollectieven

Agrarisch natuurbeheer, doelmatigheid tot nu toe

- Per saldo tot nu toe geen succes op landelijk of provinciaal nivo. Meer kwaliteit noodzaak.
- Wat moet er veranderen?
- Hoe moet dat in praktijk gebracht?
 - Ecologisch aspecten
 - Bedrijfsmatige aspecten
 - Beleidsmatige aspecten
 - Sociologische aspecten

Maatgevende ontwikkelingen

- Ruimtelijke opschaling: perceel => bedrijf => gebied.
- Organisatorische opschaling: bedrijf => anv => gebied
- Inhoudeelijke opschaling: nestbescherming => jongenzorg => mozaiekkwaliteit => leefgebieden (beheer, waterstand, openheid, rust)

Maar ook:

- Voortgaande intensivering
- Andere maatschappelijke ontwikkelingen

Wensen, verlangens

Anv's

- Maatschappelijke herkenning en erkenning
 - Ondernemerschap (flexibiliteit)
 - Betrouwbaarheid

Burgers/overheid

- Effectiviteit (kosten-effectiviteit)
- Overheadkosten beperken

Betrouwbaarheid

- Zeggen wat je doet, doen wat je zegt
- Certificering als hulpmiddel:
 - Afspreken hoe je werkt
 - Dat desgewenst inzichtelijk kunnen maken
 - Procesaspecten
 - Inhoudelijke aspecten
 - Financiële aspecten

Certificering van weidevogelbeheer

- Kwaliteitsborging
- Verminderen overheadkosten agrarisch natuurbeheer
- Flexibiliteit zo groot mogelijk
- Zwaardere rol collectieven mogelijk maken, relevant in nieuwe GLB

Huidige praktijk

- 2010: Oprichting zelfstandige en onafhankelijke Stichting Certificering SNL met mandaat van 12 provincies
- Bestuur + secretariaat
- Externe adviseurs voor agr. natuurbeheer: deskundigen van Alterra, Landschapsbeheer en DLG

Uitgangspunten van het bestuur

- Laagdrempelige en eenvoudige werkwijze
- Geen aanmelding bij Raad voor Accreditatie
- Certificering “light”; moet wel iets voorstellen

Certificering Gebiedscoördinatoren/ANV's

- In 2011 gestart met certificering GC/ANV's
- Koepels hebben model KHB gemaakt
- Uitgangspunt: groeitraject voor GC (nieuw!)
- Eerste aanvraag vaak niet goed: dus aanvullen
- 65 GC zijn gecertificeerd met verbeter- suggesties
- Gestart met eerste externe audits bij GC/ANV's
 - Eerste beeld: audit belangrijk leermoment

SNL-A, wat wordt er gecertificeerd?

- Kwaliteitshandboek,
 - Ondertekening, onderschrijving door bestuur
 - Onafhankelijkheid interne auditing
 - Procedurele aspecten (o.a. communicatie, aansluiting op provinciaal beleid)
 - Volledigheid bijlagen
 - Streefbeeld beheerplan
- Verzoek toetsingscie: beheerplan als illustratie
 - Tot nu toe: bp 'vitaler' dan kwaliteitshandboek

Ecologisch inhoudelijke aspecten

geen voorschrift/toets op:

- Wijze waarop streefbeeld tot stand komt (=> **benoeming knelpunten; hoe daar aan gewerkt wordt**)
- Methodiek monitoring (=> **bv Sovon-methode**)
- Methodiek planvorming (=> **bv BoM**)
- Ecologische onderbouwing last minute beheer
- Kennisniveau, actualisatie (=> **voortschrijdend inzicht**)

⇒ Ecologische aspecten achilles-hiel.

Certificering: keurslijf of professionaliteit?

- Standaard werkwijze, toetsbaarheid essentieel
 - Balans tussen voorschriften en vrijheid
 - Vermindering controledruk, controlelast
-
- Ontwikkeld/operationeel voor SNL-A
 - Vrijwel ontwikkeld voor SNL-N

GLB en certificering

- Brussel welwillend tov collectieven
- Nederland bereidt certificering voor
- Veel aandacht voor:
 - Rechtmatigheid betaling ($\neq$ doelmatigheid)
 - Concurrentiebeding
- Inhoudelijke aspecten (doelmatigheid) niet EU-vereist; doorverwijzing naar kwaliteitsdossiers

Kwaliteit beheer

- Te beschrijven mbv kennissystemen
 - Mozaiekbeheer:
 - Beschikbaar voor de grutto, uitbreiding naar andere wv-soorten
 - Ook te ontwikkelen voor andere soortgroepen (planten, vleermuizen, vogels van houtwallen)

Gebruik maken van kennissystemen

- Wetenschappelijke onderbouwing
- Kwaliteit ondubbelzinnig vast te stellen
 - Dichtheden
 - Percentage territoria met voldoende kuikenland⇒ Mozaiekkwaliteit
- Gebiedsplannen, samenwerking met TBO's
- gebiedsoffertes

Certificering

Hulpmiddel of papieren tijger?

- Professionele werkwijze
- Verzakelijking relatie
- Genereert ruimte
- Erkenning maatschappij

